

Schrijven in eenvoudig Nederlands

Schrijven in eenvoudig Nederlands

Karen Heij en Wessel Visser

Sdu Uitgevers, Den Haag

Boekverzorging: Wim Zaat, Moerkapelle
Zetwerk: Drukkerij van Marle, Moerkapelle
Druk en afwerking: Deltahage, Den Haag

Meer informatie over deze en andere uitgaven kunt u verkrijgen bij:
Sdu Klantenservice
Postbus 20014
2500 EA Den Haag
tel.: (070) 378 98 80
fax: (070) 378 97 83
www.sdu.nl

© De auteurs, 2006

Alle rechten voorbehouden. Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze rechten berusten bij de auteurs.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorzover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) dient men zich te wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro). Voor het overnemen van een gedeelte van deze uitgave ten behoeve van commerciële doeleinden dient men zich te wenden tot de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the publisher's prior consent.

ISBN 978 90 12 58195 0
NUR 624

Schrijven in eenvoudig Nederlands

‘Schrijven in eenvoudig Nederlands’ heeft vier hoofdstukken.

In hoofdstuk 1 beschrijven we de verschillende taalniveaus. Ook laten we zien hoe taalvaardig de Nederlandse bevolking is, op welk taalniveau overheden en bedrijven schrijven en hoe groot de communicatiekloof is. Ten slotte beschrijven we wat eenvoudig Nederlands is en wat de voordelen zijn van communiceren in eenvoudig Nederlands.

In hoofdstuk 2 zetten we uiteen hoe je met Texamen het taalniveau van een tekst kunt meten.

In hoofdstuk 3 maken we eenvoudig Nederlands concreet. Hierin presenteren we de 29 regels van eenvoudig Nederlands.

In hoofdstuk 4 geven we een korte beschrijving van de 29 regels. Geïllustreerd met voorbeelden verduidelijken we hoe je een tekst in eenvoudig Nederlands schrijft.

In aparte tekstkaders geven we voorbeelden van teksten in eenvoudig Nederlands. Dit zijn bestaande teksten die BureauTaal in de afgelopen jaren voor verschillende organisaties heeft gemaakt.

'Als je het niet eenvoudig uit kunt leggen, snap je het niet goed. De meeste fundamentele ideeën uit de wetenschap zijn in essentie eenvoudig. Je kunt ze uitleggen in een taal die voor iedereen begrijpelijk is.'

Albert Einstein

'Begrijpelijke taal van de overheid is een burgerrecht.'

Al Gore

'De taal van het recht moet begrijpelijk zijn voor degenen die het recht moeten gehoorzamen.'

Learned Hand

Inhoudsopgave

Voorwoord 9

1 Taalniveaus 11

- 1.1 Wat zijn taalniveaus? 11
- 1.2 Hoe taalvaardig is de Nederlandse bevolking? 16
- 1.3 Op welk taalniveau communiceren overheden, bedrijven en instellingen? 18
- 1.4 Hoe groot is de communicatiekloof? 20
- 1.5 Wat is eenvoudig Nederlands? 21
- 1.6 Wat zijn de voordelen van eenvoudig Nederlands? 22

2 Hoe meet je het taalniveau van een tekst? 29

- 2.1 Inleiding 29
- 2.2 Wat is Texamen? 30

3 Eenvoudig Nederlands: de regels van taalniveau B1 33

4 Hoe schrijf je in eenvoudig Nederlands? 37

- 4.1 Hoe bereid je een tekst in eenvoudig Nederlands voor? 38
- 4.2 Hoe structureer je een tekst in eenvoudig Nederlands? 43
- 4.3 Hoe schrijf je zinnen in eenvoudig Nederlands? 53
- 4.4 Welke woorden kies je bij het schrijven in eenvoudig Nederlands? 65

Voorwoord

Hoe zorg je dat 95% van de Nederlanders je tekst begrijpt? Daarover gaat dit boek. We laten zien hoe je je boodschap in eenvoudig Nederlands kunt schrijven, zodat vrijwel iedereen je boodschap begrijpt. Met de regels voor eenvoudig Nederlands bieden we je een concrete leidraad voor effectieve communicatie. Als je je bij het schrijven van teksten aan de regels van eenvoudig Nederlands houdt, begrijpt 95% van de Nederlandse bevolking je tekst.

Hoe effectief is de huidige overheidscommunicatie? De helft van de Nederlanders begrijpt de overheid nu niet. Brieven, folders en formulieren van de overheid zijn voor miljoenen Nederlanders onbegrijpelijk. Maar niet alleen de overheid schrijft te moeilijk voor veel Nederlanders. Ook bedrijven en instellingen schrijven vaak te moeilijk. Handleidingen, bijsluiters, offertes en contracten zijn voor veel Nederlanders vaak niet te begrijpen.

Hoe komt dit? Communiceren overheden, bedrijven en instellingen slecht? Maken zij hun communicatieve uitingen nodeloos ingewikkeld? Nee. Dat is niet het probleem.

Het probleem is, dat een groot deel van onze bevolking beperkt taalvaardig is. Een groot deel van onze bevolking kan gewoon niet erg goed lezen. En omdat veel mensen niet goed kunnen lezen, begrijpen veel mensen de overheid niet. Snappen veel mensen handleidingen niet. En houden veel mensen zich ongewild niet aan de instructies van de bijsluiter.

Hoewel de oorzaak van dit communicatieprobleem niet ligt bij overheden, bedrijven en instellingen, moeten we daar wel de oplossing zoeken. Simpelweg omdat veel mensen nu eenmaal beschikken over een laag leesvaardigheidsniveau. En omdat het irreal is te verwachten dat zij hun leesvaardigheidsniveau

fors verhogen, zullen overheden, bedrijven en instellingen het taalniveau van hun teksten moeten verlagen.

Kan dat? Kun je schrijven op een laag taalniveau? Zonder dat je informatie verliest? Kun je zo eenvoudig schrijven dat vrijwel iedereen je begrijpt? Het antwoord is 'ja'. Door de regels voor eenvoudig Nederlands te volgen, ontdek je dat je begrijpelijk kunt schrijven zonder dat er informatie verloren hoeft te gaan.

Voor wie is dit boek? Dit boek is bedoeld voor iedereen die teksten schrijft voor een breed publiek. Voor communicatieprofessionals die schrijven voor heterogene doelgroepen. Voor ambtenaren die brieven, folders en formulieren maken voor alle lagen van de bevolking. Voor copywriters die ook laagtaalvaardige doelgroepen willen bereiken. Voor journalisten die het hun lezers nog gemakkelijker willen maken. Dit boek is een must voor iedere schrijver die wil dat zijn lezers zijn teksten gemakkelijk kunnen begrijpen.

Begrijpelijke communicatie ontwikkelt zich in snel tempo tot een recht. En eenvoudig Nederlands tot de norm. Wij realiseren ons dat dit boek een eerste bijdrage is aan de ontwikkeling van deze norm. Wij staan daarom open voor alle suggesties die bijdragen aan de verdere ontwikkeling van eenvoudig Nederlands.

Karen Heij en Wessel Visser
BureauTaal
Najaar 2006

1 Taalniveaus

1.1 Wat zijn taalniveaus?

Iedere geschreven of gesproken tekst heeft een taalniveau. Het taalniveau van een tekst staat voor de talige complexiteit van een tekst. Onafhankelijk van de inhoud van een tekst, kan een tekst moeilijk of gemakkelijk zijn. En onbegrijpelijk of begrijpelijk.

Voorbeeld

Een tekst kan onbegrijpelijk zijn door de hoeveelheid moeilijke woorden in de tekst. Wanneer de schrijver van die tekst aan een taalkundige vraagt hoe hij de tekst begrijpelijk kan maken, kan de taalkundige de volgende twee antwoorden geven. Een antwoord op een laag taalniveau (1). Of een antwoord op een hoog taalniveau (2).

- 1 Om de tekst begrijpelijker te maken, moet je de moeilijke woorden vervangen door gemakkelijkere.
- 2 Om de tekst begrijpelijker te maken, moet je de semantische redundantie van de tekst vergroten.

De twee antwoorden zijn inhoudelijk grotendeels hetzelfde. Het taalniveau van het tweede antwoord is echter veel hoger dan het taalniveau van het eerste antwoord. Het tweede antwoord is voor veel mensen onbegrijpelijk. Het eerste antwoord begrijpt vrijwel iedereen.

Er bestaat een meetlat om het taalniveau van een – geschreven of gesproken – tekst te bepalen. Deze meetlat is ontwikkeld door de Raad van Europa en is geschikt voor alle Europese talen. Hij heet het Europees Referentiekader. Het Europees referentiekader is ontwikkeld om het taalniveau van een persoon te

bepalen. En geeft aan aan welke kenmerken een tekst moet voldoen om voor een lezer met een bepaald taalniveau toegankelijk te zijn.

Het Europees Referentiekader onderscheidt zes taalniveaus: A1, A2, B1, B2, C1 en C2.

Taalniveau A1

Een tekst op taalniveau A1 bestaat uit zeer hoogfrequente woorden en zeer korte zinnen. De tekst is niet langer dan enkele zinnen. Het onderwerp van de tekst is beperkt tot de onmiddellijke dagelijkse leefomgeving.

Voorbeeld

Ik ben morgen jarig. Ik word 17 jaar. Kom je ook?

Taalniveau A2

Een tekst op taalniveau A2 bestaat uit hoogfrequente – in het dagelijkse spraakgebruik veel voorkomende – woorden en korte zinnen. De lengte van de teksteenheid is maximaal vijf tot tien zinnen. Het onderwerp van de tekst is beperkt tot de dagelijkse leef- en werkomgeving.

Voorbeeld

U moet weer gaan werken. Dat is belangrijk voor u. Het CWI kan u daarbij helpen. Samen met u zoeken we werk dat bij u past.

Taalniveau B1

Een tekst op taalniveau B1 bestaat uit overwegend hoogfrequente woorden en kortere zinnen. De lengte van de teksteenheden is maximaal een half tot een heel A4'tje. Het onderwerp van de tekst is beperkt tot het dagelijkse maatschappelijke leven in de ruimste zin van het woord.

Voorbeeld

U rookt. U denkt erover te stoppen met roken. Deze folder helpt u daarbij. In deze folder staan adviezen om te stoppen met roken. Ook staan er oefeningen in die u kunnen helpen bij het stoppen.

Taalniveau B2

Een tekst op taalniveau B2 bestaat uit een mengeling van hoog- en laagfrequente woorden en een afwisseling van kortere en langere zinnen. De lengte van de totale teksteenheid kan meerdere A4-pagina's beslaan. Het onderwerp van de tekst beslaat een breed scala aan vraagstukken, inclusief de hedendaagse literatuur.

Voorbeeld

Eenmaal per jaar ontvang je een jaaropgave. Daar staat op wat je in het voorafgaande fiscale jaar in totaal verdiend hebt. Je hebt de jaaropgave onder andere nodig bij het invullen van je belastingaangifte. We sturen de jaaropgave eind februari, begin maart naar het huisadres dat bij ons bekend is. Het is dus belangrijk dat je de adreswijziging doorgeeft als je verhuist. Ook als je op dat moment niet voor ons werkt. Achter in dit boekje zit een verhuiskaart die je kunt gebruiken om ons te laten weten wat je nieuwe adresgegevens zijn.

Taalniveau C1

Een tekst op taalniveau C1 bestaat uit laagfrequente woorden en lange, complexe zinnen. Het taalgebruik is veelal abstract en formeel. De lengte van de teksteenheid is onbepaald. Het onderwerp van de tekst is divers, variërend van technische instructies tot complexe maatschappelijke vraagstukken.

Voorbeeld

Een hypotheek kiezen betekent keuzes maken die een grote en langdurige invloed kunnen hebben op uw financiële situatie. De financiering van uw

huis moet goed afgestemd zijn op uw situatie nu en in de toekomst. Daarom hebben wij vele soorten hypotheek in huis.

Zoekt u een tweede hypotheek? Dan is het goed om te weten dat u al onze hypotheekvormen ook als tweede hypotheek kunt gebruiken. Daarnaast is er, speciaal voor tweede hypotheek, de Flex-hypotheek.

Behalve bij de Flex-hypotheek heeft u bij iedere hypotheekvorm het voordeel dat u kunt kiezen uit een groot aantal rentevarianten, waaronder ook instap-rente en rentebedenktijd. Om de financiering op uw situatie aan te laten sluiten, kunt u hypotheekvormen met elkaar combineren.

Taalniveau C2

Een tekst op taalniveau C2 bestaat uit zeer laagfrequente vaktaal van hooggekwadificeerde wetenschappers. Het taalgebruik is abstract en formeel. Het onderwerp van de tekst betreft een complex wetenschappelijk, literair of artistiek vraagstuk.

Voorbeeld

De huidige methoden die voor CRC-screening en -surveillance gebruikt worden, zijn óf zeer belastend (colonoscopie) voor de patiënt óf weinig accuraat (fecesocultbloedtest, bariumdubbelcontrastonderzoek, sigmoidoscopie). Vanuit diagnostisch oogpunt komt colonoscopie hiervoor in aanmerking. Echter, naast het feit dat de Nederlandse endoscopische capaciteit zal ontworichten indien colonoscopie hiervoor gebruikt wordt, zal de lage patiëntenacceptatie van colonoscopie de deelnamebereidheid beperken. De uitgebreide darmvoorbereiding en de pijn tijdens colonoscopie, waarvoor intraveneuze toediening van sedativa en analgetica over het algemeen nodig is, weerhouden patiënten van deelname aan screenings- en surveillanceprojecten. Een efficiënte strategie zal waarschijnlijk bestaan uit het selecteren van patiënten met klinisch relevante voorstadia (bij 10% van surveillancepatiënten) (triage) met patiëntvriendelijke methode(n) om deze groep vervolgens gericht te behandelen (poliepectomie). Een nieuwe, minimaal invasieve en accurate beeldvormende techniek om het colon te onderzoeken met een MR-scan is

3D-MR colonografie (3D-MRC). Deze methode biedt mogelijk oplossingen voor de problemen die screening voor colorectaal carcinoom omgeven, en vormt in ieder geval een alternatief voor de onderzoeksmethode die bij surveillance gebruikt wordt (colonoscopie). Eerder onderzoek heeft de patiëntvriendelijkheid en goede testresultaten van 3D-MRC aangetoond (sensitiviteit en specificiteit voor patiënten met poliepen >10mm van resp. 93-96% en 93-99%, en NPV 87,5-98%).

Teksten hebben een taalniveau, mensen ook ...

Iedere tekst heeft dus een taalniveau. Maar mensen hebben ook een taalniveau. Of preciezer, een taalvaardigheidsniveau. Als je zonder problemen een tekst op taalniveau C1 kunt lezen, is je leesvaardigheid taalniveau C1. Kun je een gesproken tekst op taalniveau C1 luisteren, dan is je luistervaardigheid taalniveau C1. Kun je een tekst op taalniveau C1 schrijven, dan is je schrijfvaardigheid taalniveau C1. Enzovoort.

... en de relatie tussen de beide taalniveaus maakt een tekst begrijpelijk of niet

Hieruit volgt dus logischerwijs dat een begrijpelijke of gemakkelijke tekst per se niet bestaat. En een onbegrijpelijke of moeilijke tekst ook niet. Een tekst is begrijpelijk of gemakkelijk voor iemand. Of een tekst is moeilijk of onbegrijpelijk voor iemand.

Of een tekst begrijpelijk of onbegrijpelijk is, zegt net zoveel over de persoon als over de tekst. Pas in de relatie tussen het taalniveau van een tekst en het taalniveau van een persoon is een tekst begrijpelijk of onbegrijpelijk.

Begrijpelijk en onbegrijpelijk zijn relatieve begrippen!

Hoewel het duidelijk is dat begrijpelijk en onbegrijpelijk relatieve begrippen zijn, geven we gemakkelijk absolute oordelen.

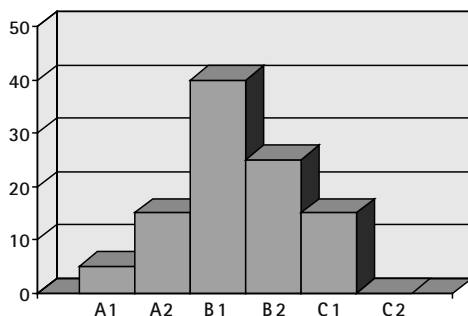
Bijvoorbeeld, een patiënt met een leesvaardigheid op taalniveau B2 krijgt van een medisch specialist een tekst op taalniveau C2. In het algemeen zijn we geneigd te oordelen dat de medisch specialist een onbegrijpelijke tekst heeft geschreven.

Tegelijkertijd oordelen we in een ander geval gemakkelijk dat een persoon functioneel analfabeet is. Bijvoorbeeld wanneer de werkzoekende met een leesvaardigheid op taalniveau A2 van het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) een tekst krijgt op taalniveau C1.

1.2 Hoe taalvaardig is de Nederlandse bevolking?

De taalvaardigheid van de Nederlandse bevolking is in grote lijnen verdeeld zoals weergegeven in figuur 1. Net als de meeste maatschappelijke verdelingen is ook de verdeling van taalvaardigheid bij benadering normaal verdeeld.

Figuur 1 Taalniveau Nederlandse bevolking (%)

Onwillekeurig gaan veel mensen ervan uit dat iedereen in Nederland de Nederlandse taal even goed beheerst, allochtonen uitgezonderd wellicht. Immers, we zijn geneigd te denken dat iedereen gedurende zijn leerplichtige leeftijd gedurende minimaal een jaar of tien op school heeft gezeten. En dat iedereen op school Nederlands heeft leren lezen, schrijven, spreken en luisteren.

Maar net zo min als we allemaal even goed zijn in rekenen, voetballen, koken of dansen, zijn we ook niet allemaal even goed in de Nederlandse taal. Sommige mensen zijn taalvirtuoos, bijvoorbeeld Hugo Brandt Corstius of Remco Campert. Andere mensen hebben daarentegen grote moeite de Donald Duck te lezen en leunen sterk op de tekeningen van Goofy en Mickey.

Ongeveer een op de vijf Nederlanders heeft maximaal taalniveau A2. Wat is taalniveau A2? Wie beschikt over taalniveau A2?

Taalniveau A2 is het niveau dat inburgeraars volgens de nieuwe Wet Inburgering in Nederland moeten halen. Taalverwervingsdeskundigen noemen taalniveau A2 het niveau van sociale redzaamheid: je kunt er boodschappen mee doen, je kunt een treinkaartje kopen en je kunt je buurvrouw feliciteren met haar verjaardag.

Taalniveau A2 is ook het taalniveau dat voor veel Nederlanders al een hele toer is om onder de knie te krijgen in het Duits en Frans. Wij redden ons op de Duitse Autobahn en op de Franse camping gemiddeld genomen met taalniveau A2.

Twee derde van onze bevolking beschikt over taalniveau B1 of B2. Taalniveau B1 is het taalniveau waarover de grootste groep leerlingen in het VMBO en MBO beschikt wanneer ze dit onderwijstype met een diploma afsluiten. Voor veel functies blijkt dit ook meer dan voldoende te zijn, als je kijkt naar de kwalificatiedossiers in ons beroepsonderwijs.

Een procent of 15 beschikt over taalniveau C1. Enkele duizenden Nederlanders, niet in procenten uit te drukken, beheerst op zijn vakgebied taalniveau C2.

Taalniveau C1 is het taalniveau van een relatief kleine groep Nederlanders die we kunnen omschrijven als de hogere middenklasse: mensen met een HBO- of universitaire opleiding die hogere posities of staffuncties bekleden in het bedrijfsleven, bij instellingen en bij overheidsorganisaties.

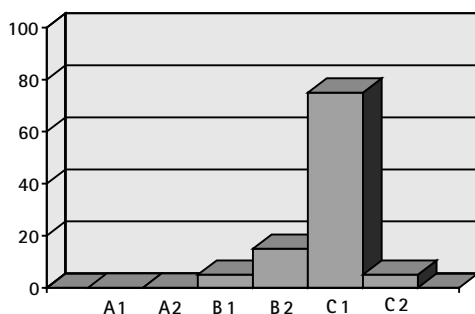
1.3 Op welk taalniveau communiceren overheden, bedrijven en instellingen?

Uit onderzoek van BureauTaal blijkt dat het taalniveau waarop overheden, bedrijven en instellingen communiceren met de bevolking varieert. Het overgrote deel van de publiekscommunicatie vindt echter plaats op taalniveau C1. Een klein deel van de publiekscommunicatie heeft de kenmerken van taalniveau C2. Taalniveau C2 vinden we soms in schriftelijke publiekscommunicatie in de medische sector, de financiële sector en in juridische beroepen (advocatuur, notariaat).

In een beperkt aantal gevallen kom je taalniveau B1 of taalniveau B2 tegen, maar overwegend communiceren overheden, bedrijven en instellingen op taalniveau C1 (zie figuur 2).

Hieronder staan twee voorbeelden van teksten op taalniveau C1. Het eerste voorbeeld is een tekst met uitleg over de aangifte inkomstenbelasting. Deze korte tekst bevat een groot aantal laagfrequente woorden en lange, complexe zinnen. Het is schijnbaar een tekst die iedereen moet kunnen begrijpen; iedereen moet immers belasting betalen. Echter, meer dan de helft van onze bevolking begrijpt niet wat er staat.

Figuur 2 Taalniveau communicatie overheid, bedrijven en instellingen (%)

Voorbeeld

Fiscale uitleg bij de aangifte

In dit onderdeel vindt u fiscale uitleg over het aangiftejaar 2005. U vindt informatie over bijvoorbeeld fiscaal partnerschap, uw inkomsten uit werk en woning, sparen en beleggen, aftrekposten en heffingskortingen.

Over sommige onderwerpen is nog extra informatie beschikbaar, bijvoorbeeld in de vorm van aanvullende toelichtingen, die u kunt downloaden.

Het tweede voorbeeld is een tekst die toelichting bevat over het aanvragen van een bouwvergunning. Ook dit is een tekst die in principe iedereen moet kunnen begrijpen. Ook deze tekst bevat veel laagfrequente woorden (waaronder jargon), complexe zinsconstructies en een ingewikkelde structuur. Van deze tekst begrijpt meer dan de helft van de bevolking weinig tot niets.

Voorbeeld

Een reguliere bouwvergunning kan in twee fasen worden aangevraagd. Bij de eerste fase wordt het (ver)bouwplan slechts getoetst aan de ruimtelijke kaders, zoals: het bestemmingsplan en redelijke eisen van welstand. Bij de tweede fase wordt het (ver)bouwplan getoetst aan de overige kaders, zoals: de bouwverordening en het Bouwbesluit.

Het gefaseerd aanvragen van de reguliere bouwvergunning kan bijvoorbeeld handig zijn wanneer:

- op voorhand onzeker is of een benodigde bestemmingsplanprocedure met succes kan worden doorlopen;
- het onmogelijk dan wel onwenselijk is om het (ver)bouwplan al geheel (bouwkundig) uit te werken;
- het een zeer groot of complex bouwplan betreft.

Bij een gefaseerde aanvraag wordt elke fase afgerond met een besluit waartegen bezwaar en beroep mogelijk is. In vergelijking met een normale (ongefaseerde) reguliere bouwaanvraag is de totale beoordelingstijd vaak langer en zijn de verschuldigde leges hoger. Particulieren zullen hiermee overigens niet snel te maken krijgen.

1.4 Hoe groot is de communicatiekloof?

Hoe groot is de communicatiekloof tussen de organisaties die teksten schrijven op taalniveau C1 en degenen die beschikken over een lager taalniveau?

In figuur 3 hebben we de gegevens over de taalvaardigheid van onze bevolking en het taalniveau van de communicatie van overheden, bedrijven en instellingen nog eens op een rij gezet. Voor een goede interpretatie van deze gegevens, is het volgende van belang.

Iemand met taalniveau B1 kan teksten lezen op taalniveau B1, A2 en A1. Teksten op taalniveau B2 kan hij met moeite ook lezen. Teksten op taalniveau C1 en C2 kan hij niet voldoende lezen en begrijpen. Met andere woorden, een lezer of een luisteraar kan een tekst op een naastliggend hoger niveau begrijpen. Maar wel met moeite.

Uit figuur 3 kunnen we concluderen dat zo'n zestig procent van onze bevolking tachtig procent van de communicatie van de overheid, van bedrijven en van instellingen niet kan begrijpen.

Figuur 3 De communicatiekloof tussen berichten en ontvangers

	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Taalniveau berichten	0%	0%	5%	15%	75%	5%
Taalniveau ontvangers	5%	15%	40%	25%	15%	0%

Wat betekent deze communicatiekloof in de praktijk?

Om dit te illustreren staan hieronder nogmaals de twee teksten over de aangifte inkomstenbelasting en de aanvraag bouwvergunning. Maar nu door de ogen van iemand met taalniveau B1. De delen van de tekst die deze lezer niet begrijpt, hebben we vervangen door een streepje (-).